

چگونه فرزندان خود را تربیت کنیم؟

جلد اول

مؤلف: عبداللہ ناصح علوان

ترجمہ: عبداللہ احمدی

علوان، عبدالله ناصح، ۱۹۲۸-۱۹۷۸.
چگونه فرزندان خود را تربیت کنیم؟ مترجم: عبدالله احمدی.

تهران: احسان، ۱۳۹۷ ۴۷۴ ص. دو جلدی

شابک جلد اول: ۶-۷-۵۷-۵۹۵۶-۹۶۴-۹۷۸

شابک دوره: ۸-۱۹-۳۵۶-۹۶۴-۹۷۸

عنوان اصلی: تربیه الاولاد فی اسلام.

۱. اسلام و خانواده ۲. تربیت خانوادگی.

مترجم: عبدالله احمدی

۲۹۷/۴۸۳۱ BP ۳۰۱۷/ع ۱۴۰۴

کتابخانه ماس: ۶-۷-۳۷۴-۱۷۴

تهران، خیابان آقچه، را نیروی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، شماره ۴۰۶.

www.nashrehsan.com

تلفن: ۶۶۹۵۴۴۰۴

چگونه فرزندان خود را تربیت کنیم (جلد اول)

مؤلف: عبدالله ناصح علوان

مترجم: عبدالله احمدی

ناشر: نشر احسان

شمارگان: ۲۰۰۰ دوره

نوبت چاپ: ششم - ۱۳۹۷

چاپخانه: مهارت

قیمت: دوره دو جلدی هفتاد هزار تومان

شابک جلد اول: ۶-۷-۵۷-۵۹۵۶-۹۶۴-۹۷۸

شابک دوره: ۸-۱۹-۳۵۶-۹۶۴-۹۷۸

فهرست مطالب

۴۹.....	مقدمه مترجم	۱.....
دوست نداشتن دختران اندیشه غیراسلامی	مقدمه چاپ اول از مؤلف	۳.....
۵۱.....	مقدمه وهبی سلیمان البانی	۱۷.....
منفور	مقدمه چاپ دوم از مؤلف	۲۱.....
۵۴.....	مقدمه چاپ سوم از مؤلف	۲۵.....
فضیلت صبر در مرگ فرزند	بخش اول شامل چهار فصل است.....	۲۷.....
۵۷.....	فصل اول	
ترجیح مصلحت اسلام بر محبت فرزند	ازدواج نمونه و رابطه آن با تربیت	۲۹.....
مجازات فرزند و ترک او به عنوان مصلحت	ازدواج به عنوان سرشت و سرور انسان	۲۹.....
تربیتی	ازدواج به عنوان مصلحت اجتماع	۳۱.....
۶۰.....	بقای نوع انسان	۳۱.....
فصل سوم	حفظ رابطه نسبی	۳۱.....
آنچه والدین هنگام تولد نوزاد انجام می دهند	جلوگیری از هرج و مرج و بی بندوباری اخلاقی	۳۱.....
۶۷.....	در جامعه	۳۲.....
۶۷.....	جلوگیری از انتشار امراض	۳۳.....
مژده تولد بچه مستحب است	آرامش روحی و نفسانی	۳۳.....
گفتن اذان و اقامه در گوش نوزاد مستحب است	همکاری زوجین در ساختن نظام خانواده و	۳۳.....
۶۹.....	تربیت فرزندان	۳۴.....
شیران کردن سقف و اطراف دهان نوزاد	برانگیختن عاطفه والدین نسبت به فرزند ..	۳۴.....
مستحب است	ازدواج به عنوان گزینش و انتخاب آگاهانه ..	۳۴.....
۷۱.....	انتخاب همسر بر اساس تدین	۳۵.....
تراشیدن سر نوزاد مستحب است	انتخاب بر اساس نجابت و اصالت خانوادگی	۳۵.....
احکام نامگذاری نوزاد	.....	۳۸.....
۷۲.....	انتخاب غیرخوشاوند برای ازدواج	۴۱.....
چه وقت نوزاد نامگذاری می شود	برتری ازدواج با دختران باکره	۴۲.....
۷۵.....	ازدواج با زن زایا بهتر است	۴۴.....
اسماء مستحب و مکروه	فصل دوم	
۷۶.....	دلسوزی نسبت به فرزند موهبت الهی است	
انتخاب کنیه برای نوزاد سنت است		
۸۱.....		
مسائلی پیرامون نامگذاری و کنیه		
۸۲.....		
احکام عقیقه نوزاد		
۸۷.....		
دلیل مشروع بودن عقیقه		
۸۷.....		
نظریات فقها درباره مشروعیت عقیقه		
۸۸.....		
آیا عقیقه دختر و پسر مانند هم است		
۹۱.....		
احکام کلی مربوط به عقیقه		
۹۴.....		
حکمت تشریحی عقیقه		
۹۵.....		
احکام ختنه نوزاد		
۹۷.....		

- ۹۸..... ختنه واجب است یا سنت
 ۱۰۲..... آیا ختنه دختران واجب است؟
 ۱۰۲..... در چه سنی ختنه واجب است؟
 ۱۰۲..... فایده و حکمت ختنه چیست؟
 ۱۰۳..... فوائد طبی ختنه

فصل چهارم

- عوامل انحراف فرزندان و طریقه برخورد با آن
 ۱۰۷..... فقر عاملی که بر بعضی خانواده‌ها سایه افکنده است
 ۱۰۷..... اختلاف و نزاع پدر و مادر
 ۱۰۹..... طایف و عوارض ویرانگر آن
 ۱۲۰..... دوستان بد و معاشرت‌ها گمراه کننده
 ۱۲۲..... برخورد نامناسب والدین با فرزند
 ۱۲۵..... دیدن فیلم‌های جنائی
 ۱۲۸..... شیوع بیکاری در جامعه
 ۱۳۰..... راه برخورد با بیکاری بعلت سلب بی توجهی والدین به تربیت فرزند
 ۱۳۱..... مصیبت یتیم شدن
 بخش دوم شامل هفت فصل است (که فصل هفتم آن در جلد دوم کتاب می آید)..... ۱۳۹
 مقدمه بخش دوم..... ۱۴۱

فصل اول

- مسئولیت تربیت ایمانی..... ۱۴۹
 گشودن زبان کودک با کلمه لااله الاالله..... ۱۵۰
 آشنا کردن کودک به حلال و حرام در آغاز رشد عقلانی..... ۱۵۰
 حکمت این آشنایی چیست؟..... ۱۵۰
 امر کردن کودک به عبادت در سن هفت سالگی..... ۱۵۱
 حکمت این امر چیست..... ۱۵۱
 تربیت فرزند بر اساس محبت رسول خدا(ص) و آل بیت او و تلاوت قرآن..... ۱۵۱

- حکمت این تعلیم چیست؟..... ۱۵۲
 نتیجه‌ای که از این مباحث می‌گیریم..... ۱۵۳
 راهنمایی فرزند به جانب ایمان به خدایتعالی..... ۱۵۶
 ایجاد خصلت خشوع و تقوی و عبودیت در اعماق وجود فرزند..... ۱۵۹
 پرورش حس حضور و نظارت الهی..... ۱۶۱
 حس حضور خداوند در حین تفکر و اندیشه..... ۱۶۲
 مراقبت و حضور الهی در هنگام احساسات درونی..... ۱۶۳
 نمونه‌هایی از نظرات دانشمندان غربی..... ۱۶۴
 کتابهای مرحله اول..... ۱۶۷
 کتابهای مرحله دوم..... ۱۶۷
 کتابهای مرحله سوم..... ۱۶۷

فصل دوم

- مسئولیت تربیت اخلاقی..... ۱۶۹
 پدیده دزدی..... ۱۷۸
 پدیده دشنام و بدزبانی..... ۱۸۰
 گوی بد..... ۱۸۰
 زبان فاسد..... ۱۸۰
 پدیده فسق و بی بندوباری..... ۱۸۳
 نهی از ناپسندیدنی‌ها و نیکوکارانه..... ۱۸۴
 نهی از خودگردانی و عیاشی..... ۱۸۶
 نهی از شنیدن ترانه‌های موسیقی فاسد..... ۱۸۶
 دلایل تحریم..... ۱۸۸
 نهی از زن صفتی و تشابه به زنان..... ۱۸۹
 نهی از بی‌حجابی و خودآرایی و اختلاط زن و مرد و نظر به نامحرمان..... ۱۹۰
 نهی از خودآرایی و اظهار محاسن زنانه..... ۱۹۶
 نگاه کردن به زن نامحرم حرام است..... ۱۹۸
 فصل سوم
 مسئولیت تربیت جسمی..... ۲۰۵

آموزش اجباری	۲۴۸.....
جایگاه زن در آموزش علوم در اسلام	۲۶۳.....
نظر اندیشمندان غربی در ارتباط با بیرون رفتن زن و کار خارج از منزل	۲۶۵.....
توجه به تعلیم و آموزش دختران	۲۶۸.....
مسئولیت ایجاد بینش و بصیرت عقیدتی در فرزندان	۲۸۰.....

فصل پنجم

مسئولیت تربیت روانی	۲۹۳.....
پدیده خجالت و کم‌روئی	۲۹۴.....
پدیده ترس	۳۰۱.....
درمان ترس	۳۰۲.....
چرا نسل منحصر بفرد یاران پیغمبر اینچنین بودند؟	۳۰۷.....
پدیده خود کم‌بینی و نداشتن اعتماد به نفس	۳۰۸.....
راه برخورد با کودک هنگامی که از او خطایی می‌زند یا دچار اشتباهی می‌شود	۳۱۱.....
مواظبت و مراقبت بیش از حد از کودک و وابستگی شدید به والدین	۳۱۳.....
راه درمان این تخلف این پدیده	۳۱۵.....
تربیت کودک با سبب زهد و اعتماد به نفس	۳۱۶.....
فرق گذاشتن بین فرزندان	۳۱۹.....
نقص جسمانی	۳۲۱.....
فقر و انحراف روانی	۳۲۶.....
روش اسلام در از بین بردن فقر	۳۲۷.....
پدیده حسادت	۳۳۱.....
احترامات ضروری هنگام تولد نوزاد جدید	۳۳۳.....
پدیده خشم	۳۳۶.....
درمان خشم	۳۴۰.....

فصل ششم

تأمین مخارج زن و فرزند بر مرد واجب است	۲۰۵.....
پیروی از اصول صحیح در خوردن آشامیدن و خواب	۲۰۶.....
پرهیز از سرایت امراض واگیر دار	۲۰۷.....
مداوای امراض با دارو	۲۰۸.....
عادت دادن کودک به تمرین‌های ورزشی و سوارکاری	۲۱۰.....
عادت دادن کودک به ساده زیستن و غرق نشدن در خوشگذرانی و رفاه	۲۱۱.....
عادت دادن فرزندان به جدیت، جوانمردی و دوری از تبلی و بی‌بندوباری	۲۱۲.....
پدیده اعتیاد به سیگار	۲۱۴.....
نظر پزشکان در باره سیگار و اثرات جسمی آن	۲۱۶.....
حکم شرع در ارتباط با سیگار	۲۱۷.....
روش برخورد با پدیده اعتیاد به سیگار	۲۰۸.....
پدیده استمناء	۲۲۰.....
زیانهای استمناء	۲۲۱.....
حکم شرعی استمناء	۲۲۲.....
درمان ریشه‌ای استمناء	۲۲۳.....
پر کردن اوقات فراغت با برنامه‌های مفید	۲۲۵.....
ضررهای ناشی از مواد مخدر و مشروبات الکلی	۲۲۹.....
دلایل حرام بودن مواد مخدر	۲۳۱.....
درمان اصولی و ریشه‌ای این پدیده	۲۳۳.....
پدیده زنا و لواط	۲۳۵.....
زیانهای زنا و لواط	۲۳۶.....
حکم اسلام راجع به زنا و لواط	۲۳۸.....
دستوراتی جهت پیشگیری و کاهش حوادث	۲۴۳.....

فصل چهارم

مسئولیت تربیت فکری	۲۴۷.....
--------------------	----------

۴۰۹.....	رعایت آداب عمومی اجتماعی	۳۴۳.....	مسئولیت تربیت اجتماعی
۴۱۰.....	آداب خوردن	۳۴۴.....	پایه گذاری اصول ارزشمند روحی
۴۱۲.....	آداب نوشیدن	۳۴۴.....	تقوی
۴۱۴.....	آداب سلام کردن	۳۴۷.....	برادری
آداب اجازه گرفتن برای ورود به منزل یا اتاق	۳۵۱.....	دلسوزی و ترحم	
۴۱۷.....		۳۵۴.....	ایثار
۴۲۱.....	آداب مجالس	۳۵۶.....	بخشش و عفو
۴۲۴.....	آداب سخن گفتن	۳۶۰.....	جرات
۴۲۹.....	آداب شوخی کردن	۳۵۶.....	رعایت حقوق دیگران
۴۳۴.....	آداب تبریک گفتن	۳۶۶.....	حق پدر و مادر
۴۳۹.....	آداب عیادت مریض	۳۸۰.....	حق حساب
۴۴۳.....	آداب تعزیه	۳۸۸.....	حق معلم
۴۴۷.....	آداب عطسه و خمیازه	۳۹۷.....	حق دولت
۴۵۲.....	نظارت و نقد اجتماعی	۴۰۳.....	حق بزرگتر

www.ketab.ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه

بدون شک، و نه هیچ استنباط انسان قرن بیستم به دلیل عقب ماندگی او از قافله تکنولوژی و پیشرفت مادی نیست. تاریخ آشکارا به ما می گوید که با شروع اکتشافات علمی و گسترش جوامع به اصطلاح متمدن تریو، انسان انحطاط بشر، شتاب بیشتری گرفت. این شتاب بخاطر پیشرفت علم یا افزایش تسلط انسان بر طبیعت نیست که ذاتاً امری مطلوب است، علت اصلی نابسامانی های انسان معاصر، بی بهره بودن انسان از اخلاق است. مقصود از اخلاق فقط تعریف های متداول کتب اخلاقی یا بعضی رسومات محدود و مکرر اما بی بهره نیست. اخلاق، مجموعه ای از صفات و خصایل رفتاری و روانی است که از ساده ترین رفتار فرد تا پیچیده ترین رابطه اجتماعی امتداد دارد و ایجاد چنین انسان با آن اخلاق مطلوب فقط در سایه تربیت کامل و همه جانبه دینی امکان پذیر خواهد بود.

بنابراین رمز سعادت بشری، گام برداشتن در جهت نیل به این عنصر بسیار مهم است که در سایه آن و به تبع آن توانایی های مادی و تکنولوژی افسار گسیخته زیر تسلط نظام و کنترل در می آید.

کتاب حاضر گامی است فرا سوی تبیین تربیت و شیوه های تربیت اسلامی. اما قبل از مطالعه کتاب تذکر چند نکته را لازم می دانم.

۱- مؤلف محترم در این کتاب، تلاش کرده است که تصویری جامع از تربیت اسلامی ارائه دهد، و در این جهت از آیات و روایات بهره می گیرد. اما نکته قابل توجه آن است که اگر تلاش نمائیم تلفیقی از تجارب علوم روانپزشکی و روانشناسی و علوم تربیتی اسلامی ایجاد نمائیم که ما را در اجراء و فهم هر چه بیشتر آیات و روایات کمک کند، بسیار مطلوب تر خواهد بود. زیرا روانشناسی و روانپزشکی اسلامی چون از منشأ آسمانی است، دیدی بسیار

فراگیرتر و کامل‌تر دارد و در این مورد تفاسیر قرآن و کتب اندیشمندان مسلمان منبعی بسیار غنی و درخور توجه است اما ما را از تحقیقات و تجربیات خود و سایرین بی‌نیاز نمی‌کند.

۲- مؤلف کتاب در بیان مطالب خویش از روایات متعددی استفاده کرده است که بعضاً ممکن است از نظر سند ضعیف باشد، بنده به اقتضای رعایت امانت روایت را با ترجمه ذکر کرده‌ام، اما مسؤولیت عدم صحت موارد مذکور بعهده مؤلف محترم است.

۳- در قسمت‌هایی از کتاب، مؤلف دانشمند ما در باب موضوعات خاصی، نظراتی ذکر کرده‌اند که قابل بحث و بررسی است، و از آن جمله حکم حجاب یا احکامی از این قبیل است. این‌ها تبیین بیشتر مطلب یا بیان آراء و عقاید مخالف یا متفاوت با آن، در پاورقی متن به اختصار مطالبی بیان نموده‌ام که امیدوارم مفید واقع گردد. در خاتمه موفقیت مؤلف محترم کتاب و تمامی کسانی را که در راه تبیین عقیده و اندیشه اسلامی تلاش می‌کنند، از خداوند خواستارم. امید آنکه اندیشمندان مسلمان در این راه گام‌های موثرتر و مفیدتری بردارند.

۴- خوانندگان عزیز چنانچه انتقادی یا رهنمودی در ارتباط با این کتاب دارند به آدرس تهران - خ ناصر خسرو کوچه - نجف آباد تهران ارسال دارند. پیشاپیش از توجه و راهنمایی صمیمانه شما خواننده عزیز کمال تشکر خود را ابراز می‌نمایم.

عبدالله احمدی